

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Plenarhandling

A7-0363/2011

18.10.2011

BETÄNKANDE

om insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid
(2011/2088(INI))

Utskottet för kultur och utbildning

Föredragande: Mary Honeyball

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	17
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALA FRÅGOR	21
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	29

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid (2011/2088(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 165 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av artikel 14 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter, särskilt artiklarna 23, 28 och 29,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets beslut 2006/1720/EG av den 15 november 2006 om inrättande av ett handlingsprogram för livslångt lärande¹,
- med beaktande av kommissionens meddelande om effektiva och rättvisa utbildningssystem i Europa (KOM(2006)0481),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Unga på väg: Ett initiativ för att släppa fram potentialen hos ungdomar att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla i Europeiska unionen (KOM(2010)0477),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid: ett viktigt bidrag till strategin Europa 2020” (KOM(2011)0018),
- med beaktande av kommissionens förslag till rådets rekommendation angående insatser för att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid (KOM(2011)0019),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”Förskola – en bättre grund för framtiden” (KOM(2011)0066),
- med beaktande av kommissionens meddelande ”En EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020” (KOM(2011)0173),
- med beaktande av slutsatserna från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet av den 21 november 2008, om att förbereda unga inför 2000-talet: ett program för europeiskt samarbete på utbildningsområdet²,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete (”Utbildning 2020”)³,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 26 november 2009 om utbildning för barn med

¹ EUT L 327, 24.11.2006, s. 45.

² EUT C 319, 13.12.2008, s. 20.

³ EUT C 119, 28.5.2009, s. 2.

invandrarbakgrund¹,

- med beaktande av rådets slutsatser av den 11 maj 2010 om utbildningens sociala dimension²,
- med beaktande av sin resolution av den 1 februari 2007 om diskriminering av unga flickor och kvinnor när det gäller utbildning³,
- med beaktande av sin resolution av den 16 januari 2008 om en EU-strategi för barnets rättigheter⁴,
- med beaktande av sin resolution av den 23 september 2008 om bättre utbildning för lärare⁵,
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2010 om kärnkompetenser för en värld i förändring: genomförandet av arbetsprogrammet ”Utbildning 2010”⁶,
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2010 om en EU-strategi för ungdomar – satsa på ungdomars egna möjligheter⁷,
- med beaktande av sin resolution av den 9 mars 2011 om EU-strategin för integrering av romer⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 12 maj 2011 om inläring i tidig ålder i Europeiska unionen⁹,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning och yttrandet från utskottet för sysselsättning och sociala frågor (A7-0363/2011), och av följande skäl:
 - A. För att fullt ut kunna delta i samhället och för att utvecklas som personer och medborgare behöver ungdomar ett brett spektrum av kunskaper och färdigheter av grundläggande betydelse för deras intellektuella och sociala utveckling, bland annat förmågan till effektiv kommunikation, arbete i grupp, problemlösning och förmågan att kritiskt bedöma information.
 - B. Ungas utbildning bidrar bl.a. till deras personliga utveckling, till en bättre social integrering och till större ansvarskänsla och initiativförmåga.
 - C. Andelen elever som lämnar skolan i förtid varierar såväl mellan EU:s medlemsstater som

¹ EUT C 301, 11.12.2009, s. 5.

² EUT C 135, 26.5.2010, s. 2.

³ EUT C 250 E, 25.11.2007, s. 102.

⁴ EUT C 41 E, 19.2.2009, s. 24.

⁵ EUT C 8 E, 14.1.2010, s. 12.

⁶ EUT C 161 E, 31.5.2011, s. 8.

⁷ EUT C 161 E, 21.5.2011, s. 21.

⁸ Antagna texter, P7_TA(2011)0092.

⁹ Antagna texter, P7_TA(2011)0231.

mellan städer och regioner och socioekonomisk befolkningskategori och beror på en rad olika sammansatta faktorer.

- D. Ett av de fem centrala målen i Europa 2020-strategin är att minska andelen ungdomar som lämnar skolan i förtid till mindre än 10 procent och öka andelen yngre personer med högskoleexamen eller motsvarande utbildning till minst 40 procent.
- E. Medlemsstaterna enades om det 10-procentiga målet redan 2003, men bara sju av dem har lyckats nå detta riktmärke och 2009 låg den genomsnittliga andelen elever som lämnade skolan i förtid på 14,4 procent.
- F. Även om andelen elever som slutar skolan i förtid har minskat stadigt under det senaste årtiondet saknar de flesta medlemsstater fortfarande en samlad och tillräckligt samordnad strategi för att komma till rätta med problemet.
- G. 24,1 procent av alla femtonåringar i medlemsstaterna har dåliga läs- och skrivfärdigheter.
- H. Läs- och skrivfärdigheter är nödvändiga baskunskaper som alla unga behöver för att göra framsteg inom skolämnen och för att komma in på arbetsmarknaden, förstå och analysera information samt kommunicera korrekt och delta i kulturlivet. Det behövs därför särskilda åtgärder mot bristande läs- och skrivfärdigheter.
- I. Att elever lämnar skolan i förtid får inte bara stora konsekvenser för den ekonomiska tillväxten, utan också för EU:s sociala sammanhållning, kunskapsbas och sociala stabilitet genom att ungdomarnas arbetsmarknadsutsikter, hälsa och välbefinnande påverkas negativt, och en låg utbildningsnivå är också en huvudorsak till fattigdom och dålig hälsa.
- J. Att elever lämnar skolan i förtid är en starkt bidragande orsak till arbetslöshet, fattigdom och socialt utanförskap.

Kännetecknande för skolavhopp

1. Europaparlamentet framhåller att grunden för ett barns framtida utbildningsväg och välbefinnande läggs under de första levnadsåren och att detta kan bidra till att väcka tanken om livslångt lärande, samt att den tidiga barndomen är en tid då mottaglighet, språkinlärning och förmågan att knyta sociala kontakter – egenskaper som kommer att bli väsentliga i morgondagens samhälle – bör uppmuntras så att barnet lättare kan integreras i både skola och samhälle alltifrån unga år och skolavhopp således motverkas. Parlamentet upprepar kravet i sin resolution om inlärning i tidig ålder i Europeiska unionen på att det bör tas fram en europeisk ram för förskolor och barnomsorg som omfattar barn från så tidig ålder som möjligt, bl.a. i form av offentliga och kostnadsfria förskolor.
2. Europaparlamentet noterar att skolavhopp är särskilt vanliga bland barn från fattiga och missgynnade miljöer och barn från invandrarfamiljer och att skolavhopp ofta hör samman med fattigdom och socialt utanförskap.
3. Europaparlamentet föreslår att språkstöd erbjuds elever med invandrarbakgrund.
4. Europaparlamentet framhåller i detta sammanhang att det måste vidtas åtgärder för att

romska barn och papperslösa barn ska kunna gå i skola.

5. Europaparlamentet konstaterar att bland de romska barnen är 20 procent inte ens inskrivna i skolan och 30 procent lämnar skolan i förtid. Parlamentet betonar att skolavhopp visserligen är vanligare bland pojkar än bland flickor, men att de traditionella samfunden av romer utgör ett särfall, eftersom flickorna där, till följd av tidiga äktenskap, oftare lämnar skolan i förtid än pojkarna och gör det i yngre ålder (ca 12–13 år) än pojkarna (ca 14–15 år). Parlamentet påpekar att de traditionella samfunden av romer därför behöver ytterligare positiva åtgärder för att komma till rätta med de skolavhopp som blir resultatet av dessa skadliga traditionella sedvänjor.
6. Europaparlamentet noterar att en ineffektiv politik för att arbete ska kunna förenas med familjeliv medför flera skolavhopp och misslyckanden i studierna överlag, och att det måste göras mer för att förbättra den här politiken.
7. Europaparlamentet konstaterar att generationerna påverkar varandra, dvs. det finns en stark tendens att barn till skolavhoppare själva blir skolavhoppare. Parlamentet betonar att familjestrukturen betyder mycket för barnens förmåga och motivation att klara sig bra i skolan.
8. Europaparlamentet konstaterar i fråga om omvårdnad av de yngsta barnen att familjens roll och en nära relation mellan barn och föräldrar under de första levnadsåren är av grundläggande betydelse för en god integration i skolan.
9. Europaparlamentet varnar för att särskilda inlärningssvårigheter och problem som hänger samman med dem ökar risken för skolavhopp bland drabbade barn.
10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge elever med inlärningssvårigheter möjlighet att delta i aktiviteter utanför lektionerna och utanför skolan, så att de kan utveckla sådana centrala färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden.
11. Europaparlamentet påpekar att de som lämnar skolan i förtid kan få svårt att delta i livslångt lärande av hög kvalitet.
12. Europaparlamentet hänvisar här till OECD:s Pisa-undersökningar som visar att elever i skolsystem med lägre nivåer av vertikal och horisontell differentiering i mindre utsträckning tvingas gå om en klass eller stängs av. Parlamentet understryker OECD:s slutsats att elever med svagare social bakgrund lider mest av att tvingas gå om en klass eller av att stängas av.
13. Europaparlamentet hänvisar till OECD:s konstaterande att en tidig uppdelning i olika utbildningsgångar förstärker de socioekonomiska ojämlikheterna när det gäller utbildningsmöjligheter, utan att genomsnittresultaten i dessa utbildningssystem höjs.
14. Europaparlamentet hänvisar här till OECD:s konstaterande att flyttning av en elev från en skola till en annan på grund av dåliga studieresultat, uppförandeproblem eller särskilda inlärningssvårigheter samt uppdelningen inom alla ämnen av elever alltefter deras färdigheter inverkar negativt på skolsystemets resultat i Pisa-jämförelsen.

15. Europaparlamentet hänvisar här till OECD:s konstaterande att socioekonomiskt missgynnade elever ofta är dubbelt missgynnade eftersom de går i skolor som på olika sätt är socioekonomiskt missgynnande och där det finns färre och mindre kvalificerade lärare.

Behovet av en individanpassad strategi

16. Europaparlamentet framhåller att lika möjligheter att få och välja utbildning och tillgång till utbildning av god kvalitet för alla, oavsett social, etnisk eller religiös bakgrund och oavsett kön eller funktionsnedsättning, är avgörande för att vi ska få ett rättvisare och jämlikare samhälle som ger bättre utrymme för alla och som är dynamiskt och innovativt med god sammanhållning. Parlamentet betonar de offentliga tjänsternas roll i detta sammanhang.
17. Europaparlamentet framhåller att skolundervisningen är ett av de bästa sätten att ge alla lika chans till framgång och möjligheter att förvärva kunskaper och kompetens för att komma in på arbetsmarknaden och bryta det sociala arvet. Parlamentet efterlyser en bättre samordning av utbildningsstödet, större tillgång till det och utökning av de sociala tjänsterna och stödet till familjer.
18. Europaparlamentet efterlyser en individanpassad strategi för alla vad gäller utbildning, med början i förskolan, som vid behov innefattar riktad stöd för personer som riskerar att lämna skolan i förtid, särskilt för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.
19. Europaparlamentet efterlyser större insatser för att den individanpassade strategin specifikt ska kunna hjälpa elever med inlärningssvårigheter såsom läs-, skriv- och räkningsvårigheter eller koncentrationssvårigheter och hyperaktivitet.
20. Europaparlamentet konstaterar att skolavhopp ofta beror på problem som ligger utanför skolan och att dessa måste kartläggas och hanteras.
21. Europaparlamentet föreslår att alla högstadie-, gymnasie- och yrkesskolor erbjuder rådgivning genom personal vid sidan av lärarkåren, så att elever med personliga problem i förtroende kan tala ut om dessa. Parlamentet betonar att rådgivningspersonalen måste ha lämplig utbildning och därför möjlighet till fortbildning i särskilda färdigheter.
22. Europaparlamentet uppmuntrar till att inlärningssvårigheter åtgärdas i ett tidigt skede, i takt med att de ger sig till känna, och föreslår att det införs effektiva mekanismer för tidig varning och uppföljningsförfaranden för att förhindra att problem tillspetsas. Detta förutsätter ofrånkomligen flervägs kommunikation och ett närmare samarbete mellan skolor och föräldrar och lokala beslutsfattare, vid behov med hjälp av skolombudsmän.
23. Europaparlamentet anser att föräldrarådgivning bör erbjudas, med tanke på familjens inflytande på elevernas pedagogiska och sociala utveckling.
24. Europaparlamentet understryker att anledningen till barns och ungdomars misslyckande ofta är att undervisningens innehåll inte är anpassat till barnens behov i livet och deras socialt betingade intressen. Parlamentet påpekar att ett alltför stelbent och likriktat undervisningssystem gör det svårare att individanpassa skolarbetet och anknyta det till vardagens krav.

25. Europaparlamentet förespråkar bättre yrkesväglednings- och arbetslivserfarenhetsprogram i skolorna, tillsammans med att skolorna ska ordna besök och utbyten som tjänar kulturens och undervisningens syften, vilket också ska innefatta närkontakter med företagandets värld, för att inte arbetslivet ska framstå som så märkvärdigt för eleverna och eleverna således ska kunna fatta välgrundade beslut om sitt yrkesval. Parlamentet betonar att yrkesvägledare måste få lämplig och löpande utbildning för att de i förebyggande syfte ska kunna ta sig an elever som kan tänkas lämna skolan i förtid.
26. Europaparlamentet anser att det behövs kraftfulla strategier för integration av elever med sensoriska funktionshinder i de allmänna skolorna och uppmanar medlemsstaterna att frångå strategier som bygger på undervisning i särskola.
27. Europaparlamentet framhåller att frivilligarbetet har stor betydelse som social integrationsfaktor och uppmanar medlemsstaterna att göra Europeiska volontärtjänsten allmänt tillgänglig som personlig, pedagogisk och yrkesmässig utvecklingsfaktor.
28. Europaparlamentet rekommenderar att mentorsprogram införs i skolorna, framför allt för att eleverna ska få träffa tidigare elever för att diskutera olika studieinriktningar och yrkesval.
29. Europaparlamentet erkänner att det kan vara stigmatiserande för lågpresterande elever att gå om en årskurs och att det inte nödvändigtvis leder till bättre resultat. Parlamentet betonar att medlemsstater där det är vanligt att elever tvingas gå om en årskurs bör begränsa denna praxis och ersätta den med ett individuellt och flexibelt stöd, vilket fungerar effektivare.
30. Europaparlamentet påminner om att informations- och kommunikationstekniken kan inverka positivt på pedagogiken och främja motivation och lärande. Parlamentet föreslår att medlemsstaterna gynnar och förbättrar elevernas tillgång till den nya tekniken redan under de första skolåren och inrättar utbildningsprogram för lärarna.
31. Europaparlamentet noterar att socialt och ekonomiskt tryck på missgynnade familjer kan tvinga elever att lämna skolan i förtid för att komma ut på arbetsmarknaden och bidra till familjens inkomster. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att överväga att införa ett system med behovsprövat ekonomiskt stöd till dem som behöver det för att lösa detta problem. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ekonomiskt stödja de föräldrar som ger sina barn kärlek och tid under de första levnadsåren och ger samhället framtidsutsikter genom en investering i humankapital; ett värde som alltför ofta underskattas.
32. Europaparlamentet föreslår att andra fördelningspolitiska åtgärder införs, såsom gratis skolbispisning, skolböcker och nödvändig idrottsutrustning, för att minska effekterna av sociala orättvisor, samtidigt som man måste motverka risken för att dessa elever stämplas.
33. Europaparlamentet påpekar att personer med funktionsnedsättning bör ges ytterligare stöd för att minska risken för att de lämnar skolan i förtid och för att de ska få en fullgod utbildning.
34. Europaparlamentet betonar att statliga undervisningssystem av högsta kvalitet, där alla kan få kostnadsfri undervisning i en trygg miljö med goda förutsättningar, har en

avgörande betydelse.

35. Europaparlamentet efterlyser särskilda åtgärder för att förebygga och hantera mobbning och våld i skolorna.
36. Europaparlamentet erinrar om vikten av att öka antalet elever som går ut högstadiet för att därmed främja att grundläggande kompetens uppnås.

Delat ansvar

37. Europaparlamentet framhåller att många olika aktörer kan förhindra att elever lämnar skolan i förtid, inte bara föräldrar och all skolpersonal utan också offentliga myndigheter, både på nationell och lokal nivå, och efterlyser ett närmare samarbete mellan alla dessa aktörer, tillsammans med den lokala hälso- och sjukvården och det lokala socialväsendet. Parlamentet konstaterar att en gemensam insats kan vara effektiv för att hjälpa de berörda personerna att övervinna flera hinder för att lyckas med utbildning och arbete. Parlamentet understryker i detta sammanhang vikten av studiebidrag som ger barn från missgynnade miljöer samma rättigheter som alla andra.
38. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att motverka stereotypa föreställningar hos personer inom de sociokulturellt mest missgynnade grupperna som gör att de alltför tidigt riktar in sig på korta yrkesutbildningar trots barnens skolresultat.
39. Europaparlamentet föreslår att strategier mot skolavhopp bör utgå från en undersökning av de främsta orsakerna till skolavhopp som ska ledas av berörda lokala och regionala myndigheter. Undersökningen ska omfatta olika elevgrupper, skolor, regioner och kommuner.
40. Europaparlamentet understryker att den särskilda relationen föräldrar–barn måste stärkas, eftersom den är mycket viktig för barnets utveckling och framtida stabilitet och för en lyckad skolgång. Att barn får en god omvårdnad under de första levnadsåren utgör ett mervärde för samhället och gör det möjligt att minska kostnaderna för ungdomsbrottslighet, kriminalitet, depression och andra problem som orsakas av bristen på stabilitet och leder till att elever hoppar av skolan.
41. Europaparlamentet betonar att ungdomar, även skolavhopparna själva, måste delta i diskussionerna om hur strategierna och programmen för att förhindra skolavhopp ska utformas och genomföras. Ett aktivt deltagande, exempelvis via elevråd, kan motivera dem genom att få dem att känna sig mer inkluderade i diskussioner om hur de ska lyckas med studierna.
42. Europaparlamentet understryker att det behövs en ingående undersökning av effektiviteten i de nuvarande nationella strategierna, eftersom de kan bli en källa till information för utbyte av erfarenheter och bästa praxis mellan medlemsstaterna.
43. Europaparlamentet föreslår att medlemsstaterna bör ålägga föräldrarna ansvaret för sina barns utbildning tills de fyller 18 år, så att den obligatoriska skolgången på så sätt förlängs med två år från 16 till 18 års ålder eller tills sekundärutbildningen har avslutats.

44. Europaparlamentet erkänner att det kan vara svårt att kartlägga de olika aktörernas insatser i medlemsstaterna, men att detta bör uppmuntras med tanke på utbytet av bästa praxis. Parlamentet betonar behovet av en bättre samordning mellan dessa olika tjänster inom hela EU, samt en bättre samordning mellan de nationella, regionala och lokala myndigheterna inom medlemsstaterna.
45. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inrätta och utarbeta strategier som gör det möjligt att på ett tidigt stadium identifiera vilka elever som troligast riskerar att lämna skolan i förtid.
46. Europaparlamentet konstaterar att ett målinriktat utbud av förskola och barnomsorg med hög kvalitet och välutbildad personal leder till färre skolavhopp.
47. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att investera i lärarutbildning och i kvalificerad personal i både förskolan och grundskolan och att regelbundet se över och uppdatera skolsystemen och programmen för lärarnas fortbildning och betonar vikten av att barnens inträde i skolmiljön sker vid tidig ålder. Parlamentet föreslår att lärarassistenter anställs i skolorna för att arbeta med elever med svårigheter och bistå lärarna i deras arbete samt stödpersonal för att hjälpa barn med funktionsnedsättning att gå i den allmänna skolan eller i skolor som är anpassade till deras funktionsnedsättning.
48. Europaparlamentet påpekar den grundläggande betydelsen av kompletterande stödundervisning i skolorna för att hjälpa elever med inlärningssvårigheter, tillsammans med vikten av uppmuntran och stöd till elever som känner sig svikna och övergivna av skolan och familjen. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att investera i utbildning och samhälleligt stöd till föräldrar som väljer att stanna hemma för att ta hand om sina barn under de första åren.
49. Europaparlamentet påminner medlemsstaterna om att de ska lägga fram nationella handlingsplaner och uppmanar kommissionen att inom ett år lägga fram en översikt, bedömning och utvärdering av handlingsplanerna för parlamentet.
50. Europaparlamentet framhåller att positiva relationer mellan lärare och elever är mycket viktiga för att ungdomar ska engagera sig i lärandet. Parlamentet uppmuntrar därför medlemsstaterna att investera i lämplig utbildning för lärare för att de ska kunna engagera sig i sina elever och motivera dem.
51. Europaparlamentet uppmanar lärarutbildningsinstitutionerna att utarbeta fortbildningsprogram för lärare, så att den pedagogiska, psykologiska och metodiska verksamheten också kommer att innefatta arbete med den riskgrupp av elever som har hög frånvaro och saknar motivation för att lära sig, och att bland lärare och föräldrar ge litteraturen om denna problematik en mera utbredd spridning.
52. Europaparlamentet pekar på behovet att införa pedagogisk terapi och att genom fostrande och didaktiska åtgärder ingripa mot orsaker till och symptom på svårigheter som barn har under inläringen i syfte att undanröja misslyckanden i skolan och följderna därav.
53. Europaparlamentet anser att lärare behöver sociala färdigheter och tid för att erkänna och stödja olika inlärningsmetoder samt frihet och utrymme att använda olika ut- och

inlärningsmetoder i samförstånd med eleverna.

54. Europaparlamentet konstaterar att elever så tidigt som möjligt måste göras medvetna om vilka olika yrkesval som står öppna för dem och föreslår att skolor och universitet upprättar ett samarbete med lokala myndigheter, organisationer och föreningar för att elever ska få träffa yrkesverksamma inom olika områden och också lära sig mer om företagande.
55. Europaparlamentet framhåller att ungdomar behöver lämpliga klass- och gruppstorlekar och en stimulerande inlärningsmiljö med plats för alla.
56. Europaparlamentet påpekar även att ständiga klasslärarbyten, tvåskift på skolor och dålig schemaläggning inverkar negativt på hur effektivt eleverna tillägnar sig kunskap och således ger en negativ inställning till skolplikten.

Olika strategier för lärande

57. Europaparlamentet erkänner den allmänna rätten till livslångt lärande, vilket innefattar inte bara formellt utan också icke-formellt och informellt lärande.
58. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och regionala självstyrelseorgan med befogenheter inom utbildning att erkänna och validera kunskaper som förvärvats icke-formellt och informellt, för att människor lättare ska kunna återgå till utbildningssystemet.
59. Europaparlamentet erkänner att idrott, kulturell verksamhet, frivilligarbete och samhällsengagemang bidrar till att skapa forum för icke-formell utbildning och livslångt lärande.
60. Europaparlamentet betonar att det är viktigt för elever att ha tillgång till olika utbildningsvägar, som kombinerar teoretisk utbildning och yrkesutbildning, och påpekar att en väl avvägd kombination av dessa utbildningsvägar, beroende på elevernas ålder och läggning, ger eleverna störst chans att få ett bra arbete. Parlamentet påpekar i detta sammanhang vikten av att främja övergångar mellan skolsystemet och arbetslivet samt mellan olika utbildningssystem och betonar också att möjligheten att lära sig ett annat europeiskt språk är viktig för att ungdomarna ska bli rörligare och mer motiverade att utveckla intressen och perspektiv utanför sin egen snäva miljö.
61. Europaparlamentet betonar mervärdet med initiativ och program för föräldrar som därmed får möjlighet till livslångt lärande för att de ska kunna förbättra sin utbildning och därmed stärka undervisningen och lärandet i hemmet med sina barn.
62. Europaparlamentet efterlyser modernare utrustning i skolorna, med tanke på de möjligheter som digitaliseringen innebär för undervisningsmetoderna. Man bör även ta hänsyn till de kvalifikationer som är nödvändiga för framtidens jobb, såsom språkkunskaper eller it-kunskaper.
63. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ta hänsyn till arbetsmarknadens krav och vidta åtgärder för att höja yrkesutbildningens status så att den ses som ett tänkbart

alternativ för elever, oavsett färdighetsnivå och att samtidigt öka samarbetet mellan yrkesskolorna och företag.

64. Europaparlamentet betonar att studieteknik bör inta en central plats i alla läroplaner. Parlamentet konstaterar att aktiv pedagogik är mycket viktigt för att få fler ungdomar att delta i lärandeprocessen och ge dem lust att fördjupa sina kunskaper, och rekommenderar att nya tekniska tillämpningar införs, såsom sakernas internet, för att öka motivationen och förbättra resultaten.
65. Europaparlamentet betonar vikten av att utveckla och stödja fritidsaktiviteter utanför skolgången. Att alla får tillgång till sådana fritidsaktiviteter, vare sig det är fråga om idrott, kultur eller rätt och slätt fri tid utan aktiviteter, kan minska skolket och skolavhoppet och är mycket viktigt för barnens utveckling.
66. Europaparlamentet framhåller att skolornas fritidsaktiviteter bör utvecklas, eftersom det bidrar till att skapa en positiv bild av skolmiljön. Att ge elever fler incitament för att gå i skolan är ett sätt att förebygga skolavhopp.
67. Europaparlamentet erkänner att ungdomsorganisationerna är betydelsefulla för att förebygga skolavhopp, eftersom de erbjuder icke-formell utbildning som ger ungdomar viktiga färdigheter, ansvarskänsla och ökat självförtroende.
68. Europaparlamentet erkänner att det i alla medlemsstater är sällsynt att alla elever uppnår tillräcklig läs-, skriv- och räknekunnighet, vilket bidrar till skolavhopp. Parlamentet framhåller att medlemsstaterna snarast bör fastställa mål för att alla elever som lämnar grundskolan ska kunna läsa, skriva och räkna på en lämplig nivå för deras ålder. Medlemsstaterna bör också inrätta program i läs- och skrivkunnighet samt matematik för att elever som inte har tillägnat sig dessa viktiga kunskaper under sin skolgång ska kunna komma i kapp så snabbt som möjligt.

Andra chans-lösningar

69. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se efter hur elever som lämnat skolan i förtid kan återinlusas i skolsystemet med hjälp av lämpliga program, såsom skolor som ger en andra chans och erbjuder en lämplig lärandemiljö, där ungdomar kan återfå självförtroendet och tron på sin förmåga till lärande.
70. Europaparlamentet konstaterar att det, för att dessa återinlussningsåtgärder ska nå ut till dem som mest behöver dem, bör vidtas lämpliga åtgärder för att se efter vilka elever som berörs av dem och för att övervaka dem, tillsammans med åtgärder för att öka medvetenheten och mäta resultaten.
71. Europaparlamentet betonar att återinlussningen lyckas bäst med hjälp av program som tar sikte på de individuella behoven hos skolavhoppare. Parlamentet uppmanar utbildningsinstitutionerna att respektera de enskilda individernas rättigheter och behov i samband med utvecklingen av program för dem.
72. Europaparlamentet understryker att man på lokal nivå bör ordna med verksamhet för att uppmuntra skolavhoppare att återvända till skolan samt arbeta för att skapa positiva

miljöer för skolavhoppare som avser att börja om på nytt.

73. Europaparlamentet konstaterar att mycket få utvärderingar har gjorts av de olika återinslussningsåtgärderna i medlemsstaterna, och uppmanar därför medlemsstaterna att övervaka och bedöma sina program för återinslussning och fastställa mål för förbättringar.
74. Europaparlamentet understryker att man måste analysera företeelsen att elever går om ett år i skolan samt hur detta påverkar skolavhoppet, och framhåller betydelsen av individuella program för skolelever.
75. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att inrätta flera s.k. andra chansskolor, förbättra innehållet i deras läroplaner och deras läromaterial och tekniska utrustning och höja kompetensen hos lärarna, eftersom dessa skolor visat sig vara ett viktigt verktyg för att återinlussa personer som halkat ur det formella utbildningssystemet.

Utbildningsväsendet och sysselsättningen

76. Europaparlamentet påpekar att en minskning av skolavhoppet till högst 10 procent, vilket skulle innebära att Europa 2020-målet uppnåddes, skulle minska ungdomsarbetslösheten och öka sysselsättningsgraden, eftersom 52 procent av dem som lämnat skolan i förtid i dag är utan arbete, vartill kommer uppskattningar från studier om att antalet arbetstillfällen för lågkvalificerad eller okvalificerad arbetskraft kommer att minska ännu mer under de kommande åren. Parlamentet påpekar att man genom en minskning på bara 1 procent skulle kunna få ytterligare 500 000 kvalificerade potentiella arbetstagare.
77. Europaparlamentet anser att skolavhopp leder till missade chanser för ungdomar och till att EU som helhet förlorar social och ekonomisk potential. Parlamentet understryker att de europeiska länderna, utöver de pågående demografiska förändringarna, inte har råd med detta enorma slöseri med begåvningar och att frågan också bör ses mot bakgrund av att såväl arbetsmarknaden som EU:s konkurrensnivå gynnar personer med högre utbildning. Parlamentet påpekar att en bättre utbildningsnivå således kommer att bidra till ett trendbrott, eftersom högre kompetens kommer att leda till ”smart tillväxt”, och eftersom en ”tillväxt för alla” kommer att förverkligas om en av de huvudsakliga riskfaktorerna bakom arbetslöshet och fattigdom åtgärdas.
78. Europaparlamentet framhåller sambandet mellan skolavhopp och ungdomsarbetslöshet. Mer än hälften av skolavhopparna i EU var arbetslösa 2009 och skolavhopp kan leda till alltför stort beroende av otrygga anställningar samt förvärra problemet med strukturell arbetslöshet bland den bredare befolkningen.
79. Europaparlamentet konstaterar att skolavhoppare är mindre benägna för socialt och ekonomiskt företagande vilket får negativa följder för ekonomin och samhället.
80. Europaparlamentet framhåller hur viktigt det är att bekämpa skolavhoppet, inte minst med tanke på den demografiska utvecklingen i EU.
81. Europaparlamentet konstaterar att de långsiktiga ekonomiska och sociala effekterna av skolavhoppet medför avsevärd fattigdomsrisk och att bekämpningen av dem är ett sätt att

hindra att ungdomar blir socialt utestängda. Parlamentet anser därför att en minskning av antalet skolavhopp är en nyckelåtgärd för att vi ska uppnå målet i strategier både på nationell nivå och på EU-nivå om att lyfta minst 20 miljoner människor ur fattigdomen och uppmanar med kraft medlemsstaterna att inte sänka skolpliktsåldern.

82. Europaparlamentet uppmanar arbetsgivare att, där så är möjligt, sporra yngre anställda som inte har gymnasiekompetens att skaffa sig det, genom interna arrangemang så att personalen kan förena studier och arbete. Parlamentet konstaterar i detta sammanhang att deltagande i Leonardo da Vinci-programmet måste främjas.
83. Europaparlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att så snabbt som möjligt utarbeta en politik som skapar nya arbetstillfällen utgående från ny kompetens.
84. Europaparlamentet påpekar att utbildningssystemen måste anpassas till arbetsmarknadens behov. I framtiden kommer knappast någon att tillbringa hela arbetslivet inom en enda sektor och eleverna måste därför ha kompetens av de mest mångskiftande slag, såsom kreativitet, förmåga att tänka skapande, allmänbildning och förmåga att snabbt och flexibelt anpassa sig till förhållanden och krav som hela tiden förändras.
85. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att med kommissionens hjälp effektivt undersöka och dokumentera fenomenet med ungdomar som står utanför utbildning, sysselsättning och yrkesutbildning samt åtgärda det.
86. Europaparlamentet efterlyser utvidgade möjligheter till praktik i företag, parallellt med fortsatt deltagande i skolundervisningen.
87. Europaparlamentet framhåller att medlemsstaterna ytterligare bör förbättra sin utbildning och yrkesutbildning för att de enskilda individernas behov bättre ska motsvara behoven på arbetsmarknaden, också genom att åtgärda problemen med grundläggande färdigheter (läs-, skriv- och räknekunnighet), genom att verka för yrkesutbildning och utbildning samt genom att vidta åtgärder för att underlätta övergången från utbildningen till arbetsmarknaden.
88. Europaparlamentet konstaterar att pojkar oftare än flickor lämnar skolan i förtid och att vi riskerar att få en underklass av unga arbetslösa män som är lågutbildade eller helt saknar utbildning och som har dåliga utsikter att komma in på arbetsmarknaden eller att delta i samhällslivet överlag. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att särskilt uppmärksamma pojkar som har svårt att anpassa sig till skolans värld och att inte sänka skolpliktsåldern.
89. Med tanke på att kortvariga och osäkra anställningar är vanligare bland lågutbildade personer uppmanar Europaparlamentet kommissionen att se till att insatserna för att hjälpa personer som lämnat skolan i förtid att återinträda på arbetsmarknaden kopplas samman med extra utbildningsprogram som förbättrar deras framtida möjligheter på arbetsmarknaden.
90. Europaparlamentet påpekar att investeringar i omskolning och i modernisering av yrkesutbildningen är viktiga för att hjälpa personer som lämnat skolan i förtid att komma in på arbetsmarknaden.

91. Europaparlamentet understryker att den kompetens som lärs ut inom teknisk yrkesutbildning måste uppgraderas och att de specialiseringar som erbjuds effektivare måste fås att motsvara arbetsmarknadens behov, eftersom sammankoppling av utbildning och anställning är en väsentlig del av arbetet med att åtgärda skolavhopp.
92. Europaparlamentet anser att man för att motverka skolavhopp måste koppla utbildningspolitiken till politiken för att främja den ekonomiska återhämtningen och därmed till skapandet av varaktiga arbetstillfällen, och förhindra skolavhopp och avbrutna utbildningar, kortvariga och otrygga anställningar och en allt snabbare kompetensflykt.
93. Europaparlamentet förordar tidig inlärning av ny informations- och kommunikationsteknik samt språkinlärning eftersom detta är särskilt användbara kommunikationsmedel som i synnerhet unga människor snabbt tar till sig.

EU-strategier

94. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag till rådets rekommendation angående insatser för att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid, där det föreslås en ram för heltäckande insatser på detta område, analys av orsakerna till skolavhopp på nationell och lokal nivå i alla medlemsstater, utvärdering av nuvarande åtgärders effektivitet och integrering av förebyggande, ingripande och kompenserande åtgärder för att motverka skolavhopp.
95. Europaparlamentet anser att en europeisk ram för heltäckande strategier mot skolavhopp skulle kunna ge medlemsstaterna nyttig vägledning om hur de rätt bör inrikta arbetet med att förbättra sin nuvarande politik och utveckla sina nationella reformprogram, låt vara att hänsyn i det sammanhanget måste tas till subsidiaritetsprincipen.
96. Europaparlamentet varnar för att eventuella nedskärningar i de offentliga utgifterna på utbildningsområdet på grund av den ekonomiska krisen och de budgettätstramningsåtgärder som genomförs i medlemsstaterna kommer att bli till skada, genom att ytterligare öka antalet elever som lämnar skolan i förtid inom EU.
97. Europaparlamentet betonar att ökade investeringar mot skolavhopp på längre sikt kan förebygga att ungdomar blir socialbidragsberoende.
98. Europaparlamentet förespråkar inom ramen för EU:s budget för 2012 det föreslagna pilotprojektet för ungdomar, vilket har som mål att garantera att ungdomar, särskilt personer som hoppat av skolan, integreras på arbetsmarknaden.
99. Europaparlamentet föreslår att man på ett målinriktat, effektivt och konsekvent sätt använder strukturfonderna, särskilt Europeiska socialfonden, för att fullständigt genomföra EU:s ungdomsstrategier, med en särskild satsning på elever som lämnat skolan i förtid, så att man inom ramen för specifika program i varje medlemsstat kan främja deras integration i samhället, garantera alla en utbildning av hög kvalitet och undvika skolavhopp och skolk.
100. Europaparlamentet konstaterar att problemet med skolavhopp har olika karaktär från land till land och även inom regionerna, och att det därför inte finns någon patentrösning

på det.

101. Europaparlamentet välkomnar och stöder rådets tillkännagivna plan om att fortsätta kartlägga hur det går för elever som lämnar skolan i förtid genom att uppgifter samlas in från alla medlemsstater och uppmanar kommissionen att verka för detta.
 102. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att, med beaktande av uppgiftsskyddets krav, ingående analysera problemet med att elever lämnar skolan i förtid, för att ta reda på de bakomliggande orsakerna på nationell, regional och lokal nivå.
 103. Europaparlamentet konstaterar emellertid att en analys av de grundläggande orsakerna till skolavhoppet förutsätter mer omfattande, konsekventa och enhetliga uppgifter från medlemsstaterna.
 104. Europaparlamentet efterlyser ökade resurser och bättre tillgång till EU:s program för livslångt lärande, vilket ökar elevers och lärares rörlighet, förbättrar utbytet av bästa praxis och bidrar till bättre inlärnings- och utlärningsmetoder, samt en effektivare användning av strukturfondsmedlen för att förebygga frånvaro i skolan.
 105. Europaparlamentet understryker betydelsen av EU-programmet för livslångt lärande och dess fyra enskilda program Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci och Grundtvig, där särskilt Comenius-programmet är viktigt för att bekämpa skolavhopp.
 106. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bättre synliggöra Comenius-programmet, som är ett åtgärdsprogram för enskilda elevers rörlighet och som kan bidra till färre skolavhopp.
- o
- o o
107. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Inledning

Problemet med att elever lämnar skolan i förtid ("skolavhopp") är en komplex fråga och en väldig utmaning för Europa. Följaktligen har EU börjat införa en rad åtgärder och verktyg för att bättre stödja medlemsstaterna i deras arbete med att utforma effektiva och ändamålsenliga nationella insatser för att motverka problemet. Här ingår kommissionens meddelande om insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid, ett nytt förslag till rådsrekommendation angående insatser för att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid och kommissionens flaggskeppsinitiativ "Unga på väg".

I Europa 2020-strategin fastställs dessutom sex centrala mål för medlemsstaterna, varav ett är att minska andelen elever som slutar skolan i förtid till mindre än 10 procent senast 2020. Detta 10-procentiga mål enades medlemsstaterna om redan 2003, men bara sju av dem har lyckats nå detta mål. 2009 låg andelen 18–24-åringar i EU som lämnat skolan i förtid på 14,4 procent.

Flertalet EU-länder har gjort åtminstone vissa framsteg i att minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid eller med låg utbildning, och det har skett en märkbar och positiv ändring i hur de tar itu med frågan om skolavhopp. I detta betänkande anförs dock att mycket mer behöver göras.

Vem är skolavhoppare?

För att ringa in vilka som redan hör till kategorin "skolavhoppare" och vilka som är tänkbara skolavhoppare är det nödvändigt att definiera skolavhopp. Det finns dock ingen enda övergripande definition av termen som enkelt kan tillämpas i alla EU:s medlemsstater och organisationer och på enskilda. Kommissionen avser i sitt meddelande om insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid med skolavhoppare personer i åldrarna 18–24 år som lämnat utbildningen med högst grundskola eller mindre. För klarhetens och konsekvensens skull kommer kommissionens begreppsdefinition att tillämpas genomgående i detta betänkande.

Det finns ingen typisk skolavhoppare och man kan inte heller förutsäga vem som med störst sannolikhet kommer att lämna skolan i förtid. Elever som lämnar skolan i förtid är en heterogen grupp och inte alla av dem lämnar skolan i förtid av negativa orsaker. I detta betänkande konstateras dock att det finns vissa grupper som anses vara mer riskutsatta än andra.

Dåliga betyg är en förklaring till skolavhopp. Under de första skolåren är skillnaderna mellan elevernas skolprestationer mindre uttalade. Allt eftersom skillnaderna blir mer påtagliga under senare skolår blir emellertid de elever som har svårigheter i vissa fall allt mindre motiverade att stanna kvar i skolan. Elever som det går bra för i skolan brukar däremot stanna kvar i skolan oavsett yttre faktorer eller omständigheter.

Det är viktigt att påpeka att dåliga resultat inte kan ses som något fristående problem, eftersom det oupplösligt hör samman med fattigdom, missförhållanden och familjebakgrund. Undersökningar har t.ex. visat att barn till föräldrar som är lågutbildade eller har okvalificerade arbeten i högre grad riskerar att lämna skolan i förtid. Om familjen utgör en stabil miljö där barn kan växa, lära sig och utvecklas, är det mycket mer sannolikt att eleverna fortsätter sin skolgång. Om familjen däremot inte

uppmuntrar ungdomar och inte stöder deras lärande är riskerna för skolavhopp större.

Det finns andra synliga gemensamma nämnare bland elever som lämnar skolan i förtid, såsom regionala skillnader i andelen skolavhoppare och skillnader mellan stad och landsbygd. Andelen elever som lämnar skolan i förtid är mycket högre bland etniska minoriteter och invandrargrupper, särskilt romer. Det finns också en könsaspekt på skolavhopp. Flickor tenderar i mycket lägre grad än pojkar att lämna skolan i förtid (andelen är 13 procent flickor mot 17 procent pojkar).

Följderna av skolavhopp

De sociala och ekonomiska följderna av hög andel elever som lämnar skolan i förtid är stora. Skolavhopp har negativa effekter på den ekonomiska tillväxten och driver på den ekonomiska och sociala instabiliteten. Insatser för att utnyttja ungdomars energi och utveckla deras färdigheter är därför avgörande för den framtida ekonomiska och sociala utvecklingen i medlemsstaterna. Att inom Europa minska andelen elever som lämnar skolan i förtid med bara 1 procent skulle ge nästan ytterligare en halv miljon kvalificerade ungdomar varje år, tror man.

Det har påvisats att livstidsinkomsterna för elever som lämnar skolan utan gymnasieutbildning är avsevärt lägre än för dem som går ut gymnasiet. Utbildning (eller brist på utbildning) är en betydande förklaring till fattigdom. Eftersom skolavhoppare slutar skolan med färre färdigheter än de som fortsätter, har de avsevärt färre alternativ på arbetsmarknaden och det slutar ofta med att de tar lågavlönade jobb med otrygga anställningsförhållanden och få möjligheter till utveckling. Att förhindra skolavhopp kan därför bryta fattigdomsspiralen från generation till generation och öka den ekonomiska tillväxten överlag.

Att elever lämnar skolan i förtid får också mer omedelbara, ömsesidigt beroende samhällsliga konsekvenser eftersom det är förknippat med högre grad av asocialt beteende, tonårsgraviditeter och drogmissbruk.

I betänkandet erkänns att det inte finns någon patentlösning på problemet med skolavhopp. Det är en komplex fråga som man måste ta itu med genom en rad olika insatser och initiativ. Ingen enskild åtgärd kommer att vara effektiv om den inte kompletteras med andra åtgärder.

Behovet av en individanpassad strategi

En rad olika aktörer kan uppmanas eller bli tvingade att diskutera frågan om skolavhopp, men det är troligt att elever, lärare, föräldrar och andra intressenter kommer att ha olika åsikter. I betänkandet betonas att elevens perspektiv och bästa ska prioriteras när man bestämmer vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka skolavhopp.

Insatser måste ta hänsyn till den enskildes komplexa behov. Många ungdomar väljer att lämna traditionell utbildning av personliga skäl såsom mobbning i skolan, medan andra kan ha sociala problem såsom att de missbrukar eller är hemlösa. I detta betänkande rekommenderas att alla gymnasieskolor inrättar en rådgivningstjänst för att elever ska kunna tala ut om sina personliga problem och hitta lösningar. Skolan ska inte bara ge undervisning, den har också en plikt att tillgodose elevernas själsliga välbefinnande. Att erkänna denna stödfunktion kan vara ett viktigt steg för att komma till rätta med skolavhopp.

Utöver personliga svårigheter kan arbetslivet te sig skrämmande för elever. I detta betänkande föreslås därför att stödnätverk ska inrättas där eleven ska kunna få yrkesvägledning och råd, däribland om målsättning, arbetsplatsutbildning och yrken. Detta kommer inte bara att göra arbetslivet begripligare för eleverna utan också motivera dem att sätta upp mål och arbeta för att uppnå dessa mål. Ett bra praktiskt exempel är från Storbritannien, där det mycket framgångsrika initiativet Connexions Service inrättades 2001. Syftet med denna organisation, som kombinerar tjänster för unga och yrkesvägledning, är att ge ungdomar personlig rådgivning och personligt stöd. Organisationen vänder sig till ungdomar på en rad nya sätt, framför allt genom en omfattande användning av online-tjänster.

I detta betänkande klargörs att processen med att hjälpa desillusionerade ungdomar att ta sig tillbaka till utbildning måste inledas så tidigt som möjligt. Skolk, beteendeproblem och andra frågor måste hanteras så snart de uppstår. Sådana svårigheter får inte underskattas eller ignoreras.

Skolreformer

I vissa fall beslutar sig ungdomar för att lämna skolan för att de inte anser att kursplanen passar eller är relevant för dem. Varje elev är unik och undervisningsmetoderna passar inte alla elever. Därför uppmanas skolor i detta betänkande att frånga traditionella prov, där framtidsutsikterna för den enskilde är beroende av deras resultat en viss dag, och försöka hitta sätt att fortlöpande bedöma eleverna.

Det är uppenbart att inte alla ungdomar attraheras av mer traditionella läsämnen och kvalifikationer, och det har visat sig att risken är större att de som inte har intresse av traditionell utbildning hoppar av skolan. För att motverka detta bör medlemsstaterna vidta åtgärder för att förnya och diversifiera de nationella läroplanerna för att utöka de olika utbildningsalternativen för ungdomar. Strukturella reformer är viktiga för att ge ungdomar de färdigheter och den utbildning som de behöver för en smidig övergång till arbetslivet. Hit hör problemlösning, förmåga att kritiskt bedöma information och effektiv kommunikation. Ett alternativ som redan har provats i Spanien är att uppmuntra starkare koppling och samarbetsavtal mellan skolor och lokala företag. Sådana program, där eleverna får prova på arbetslivet, kan också ge dem en tydligare riktning och motivera dem att arbeta hårdare.

Det är mycket viktigt att skolor uppmuntrar elevers rörlighet mellan olika utbildningar, vare sig det rör sig om teoretisk utbildning, yrkesutbildning eller något annat. Att erbjuda eleverna ett bredare utbud i skolan är inte bara viktigt för att öka deras motivation att fortsätta utan också för att ge dem ett bredare spektrum av kunskap och viktiga färdigheter som är nödvändiga för att senare få arbete. Föredraganden anser att studieteknik bör inta en central plats i alla skolor och kursplaner.

En annan rekommendation för skolor är att arbeta i riktning mot färre elever per lärare, särskilt när det gäller elever med sämre inlärningsförmåga. Små klasser för elever med särskilda utbildningsbehov eller beteendeproblem kan ha en positiv inverkan på andelen elever som lämnar skolan i förtid. Sådana elever behöver ofta assistenter, som arbetar parallellt med klassläraren. Elevassistenter har blivit ytterst populära i flera EU-medlemsstater, eftersom de gör att elever som behöver extra hjälp kan få större uppmärksamhet och att klasslärarna därmed får tid att arbeta med andra elever.

Slutligen är det också viktigt att tillhandahålla förskola och barnomsorg av hög kvalitet för barn i åldrarna 0–6 år för att motverka skolavhopp, något som föredraganden också framhöll i sitt

betänkande om inläring i tidig ålder i EU. Barns lärande i tidig ålder lägger grunden för ett framgångsrikt livslångt lärande och investeringar i förskola och barnomsorg ger större avkastning än investeringar i någon annan utbildningsnivå.

Kopplingar mellan föräldrar och samhället

Skolan är inte det enda organet med ansvar för att genomföra insatser och program för att förhindra att elever lämnar skolan i förtid. I detta betänkande anförs att lokalsamhället också har ett ansvar. Det måste finnas tydliga kopplingar mellan social- och välfärdstjänst, icke statliga organisationer, privata organisationer, skolor och föräldrar samt mellan nationella och lokala, småskaliga insatser. Inrättandet av nätverk med aktörer från olika delar av samhället kommer att göra det lättare för enskilda att övervinna många hinder för utbildning. Föräldrar, särskilt föräldrar till barn med funktionshinder, bör också erkännas som kompetenta samarbetspartner som kan arbeta tillsammans med lärare. Alla föräldrar bör tillåtas att samarbeta fullt ut i fråga om sina barns skolgång.

I Storbritannien har frivillig- och samhällsorganisationerna varit särskilt framgångsrika i att öka färdigheterna bland ungdomar som är mörkhyade eller tillhör andra etniska minoriteter. I lokala insatser används ofta nya och alternativa metoder för att motivera inaktiva ungdomar, såsom musik, drama, dans och idrott.

Andra chans-lösningar

För dem som lämnar skolan i förtid krävs ett system för att hjälpa dem tillbaka in i utbildning. Att uppmuntra medlemsstaterna att inrätta alternativa skolor eller skolor som erbjuder en andra chans är en lösning. Dessa måste vara lyhörda för den enskildes behov, eftersom många av dem som har hoppat av skolan tidigt är desillusionerade vad gäller skolan. De måste också vara flexibla och låta enskilda anpassa sina studier till arbete och familj.

Samtidigt som förebyggande av skolavhopp i första hand är långt effektivare i längden, måste möjligheten till en andra chans dock fortsätta att vara ett inslag i medlemsstaternas strategier för att motverka att elever lämnar skolan i förtid.

14.7.2011

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALA FRÅGOR

till utskottet för kultur och utbildning

över ”Att minska antalet elever som lämnar skolan i förtid”
(2011/2088(INI))

Föredragande: Nadja Hirsch

FÖRSLAG

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor uppmanar utskottet för kultur och utbildning att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. Europaparlamentet beklagar att andelen ungdomar som lämnar skolan i förtid i EU för närvarande är 14,4 procent och att 17,4 procent av dessa bara har avslutat grundskolans låg- och mellanstadier. Parlamentet konstaterar att EU och medlemsstaterna i många år haft som mål att minska skolavhoppen, men att det inte gjorts tillräckliga framsteg med tanke på att andelen ungdomar som lämnar skolan i förtid i vissa medlemsstater överstiger 30 procent. Parlamentet påpekar att det finns stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller antalet elever som lämnar skolan i förtid och att de yttre förhållandena – såsom invandringsvågor och familjernas utbildningsnivå – svårligen låter sig jämföras mellan olika regioner och medlemsstater. Oftast rör det sig om barn till lågutbildade föräldrar eller om barn som lever i svåra sociala och ekonomiska omständigheter och det handlar oftare om pojkar än om flickor. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna till förstärkt handlingsberedskap och kommissionen till skärpt övervakning för att medlemsstaterna verkligen ska ta fram och genomföra strategier för att minska skolavhoppen. Parlamentet varnar för att eventuella nedskärningar i de offentliga utgifterna på utbildningsområdet på grund av den ekonomiska krisen och de budgetåtgärdsåtgärder som genomförs i medlemsstaterna kommer att få motsatt effekt, eftersom de ytterligare kommer att öka antalet elever som lämnar skolan i förtid inom EU.
2. Europaparlamentet konstaterar att bland de romska barnen är 20 procent inte ens inskrivna i skolan och 30 procent lämnar skolan i förtid. Parlamentet understryker att

skolavhoppen i förtid är vanligare bland pojkar än bland flickor, men att det råder en speciell situation inom de traditionella samfundet av romer, där flickor till följd av tidiga äktenskap oftare lämnar skolan i förtid. Unga romska flickor som lämnar skolan i förtid gör det i en tidigare ålder (ca 12–13 år) än pojkarna (ca 14–15 år). För de traditionella samfundet av romer behövs det därför ytterligare positiva åtgärder för att komma till rätta med skolavhoppen till följd av dessa skadliga traditionella sedvänjor.

3. Europaparlamentet understryker även hur viktigt det är att få ned arbetslösheten i EU genom att tillgodose arbetsmarknadens krav och understödja övergången från en äldre till en yngre generation.
4. Europaparlamentet anser att avhopp från skolan leder till missade chanser för dessa ungdomar och till att EU som helhet förlorar social och ekonomisk potential. Parlamentet understryker att de europeiska länderna, utöver de pågående demografiska förändringarna, inte har råd med detta enorma slöseri med begåvningar och att frågan också bör ses mot bakgrund av att såväl arbetsmarknaden som den europeiska konkurrensnivån gynnar personer med högre utbildning. En förbättring av utbildningsnivån kommer därför att bidra till uppnåendet av målet eftersom högre kompetens kommer att leda till ”smart tillväxt”, och eftersom hanteringen av en av de huvudsakliga orsakerna bakom arbetslöshet och fattigdom kommer att bereda vägen för en ”tillväxt för alla”.
5. Europaparlamentet påpekar att en sänkning av skolavhoppen till högst 10 procent, vilket skulle innebära att Europa 2020-målet uppnåddes, skulle medföra en minskning av ungdomsarbetslösheten och en ökning av sysselsättningsgraden, eftersom 52 procent av dem som lämnat skolan i förtid i dag är utan arbete, vartill kommer uppskattningar från studier om att antalet arbetstillfällen för lågkvalificerad eller okvalificerad arbetskraft kommer att minska ännu mer under de kommande åren. Parlamentet påpekar att man genom en sänkning på bara 1 procent skulle vinna 500 000 kvalificerade potentiella arbetstagare.
6. Europaparlamentet betonar att man med ökade ekonomiska investeringar för att motverka skolavhoppen i ett längre perspektiv kan förebygga att ungdomarna blir beroende av socialförsäkringssystemen.
7. Europaparlamentet framhåller hur viktigt det är att bekämpa skolavhoppen, inte minst med tanke på den demografiska utvecklingen i EU.
8. Europaparlamentet konstaterar att de långsiktiga ekonomiska och sociala effekterna av skolavhoppen medför avsevärd fattigdomsrisk och att bekämpningen av dem är ett sätt att hindra att ungdomar blir socialt utestängda. Parlamentet anser därför att det är oerhört viktigt att minska antalet skolavhopp för att vi ska uppnå målet i strategier både på nationell nivå och på EU-nivå om att lyfta minst 20 miljoner människor ur fattigdomen och uppmanar med kraft medlemsstaterna att inte sänka skolpliktsåldern.
9. Europaparlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att så snabbt som möjligt utarbeta en politik som främjar nya arbetstillfällen som bygger på ny kompetens.
10. Europaparlamentet påpekar att utbildningssystemen måste anpassas till

arbetsmarknadens behov. I framtiden kommer knappast någon att tillbringa hela arbetslivet inom en enda sektor och eleverna måste därför ha kompetens av de mest mångskiftande slag, såsom kreativitet, förmåga att tänka skapande, allmänbildning och förmåga att snabbt och flexibelt anpassa sig till förhållanden och krav som hela tiden förändras.

11. Europaparlamentet vill att kommissionen senast om ett år inför Europaparlamentet lägger fram en översikt, en bedömning och en utvärdering av de nationella reformprogrammen på grundval av exakta indikatorer, tillsammans med resultaten från övervakningen av utvecklingen på olika utbildningsnivåer i medlemsstaterna, med utförliga uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att bekämpa arbetslösheten såsom lärlingsutbildning, program för att varva studier och arbete, yrkesmässigt mentorskap osv. med en bedömning av sysselsättningsutsikterna för varje bransch och yrkesnivå, samt att den regelbundet inkommer med rapporter om utvecklingen. Parlamentet uppmanar kommissionen att låta genomföra studier för att undersöka vilket inflytande de olika skolsystemen har på antalet avhopp. Parlamentet vill att denna bedömning ska bygga på den särskilda nationella, regionala och lokala situation som råder i fråga om elever som lämnar skolan i förtid.
12. Europaparlamentet anser att en europeisk ram för övergripande strategier mot skolavhopp skulle kunna ge medlemsstaterna nyttig vägledning om hur de rätt bör inrikta arbetet med att förbättra sin nuvarande politik och utveckla sina nationella reformprogram, låt vara att hänsyn i det sammanhanget måste tas till subsidiaritetsprincipen.
13. Europaparlamentet konstaterar att problemet med skolavhopp varierar från land till land och även inom regionerna, och att det därför inte finns någon patentlösning på det.
14. Europaparlamentet understryker att man för att effektivt kunna motverka att elever lämnar skolan i förtid måste utbyta erfarenheter och bästa praxis på nationell nivå och EU-nivå. Parlamentet uppmanar därför med kraft kommissionen att uppmuntra samarbetet mellan medlemsstaterna och stödja deras strategier genom utbyte av erfarenheter, sakkunskap och god praxis. Parlamentet stöder rådets rekommendation om en gemensam europeisk ram för verkningsfulla och ändamålsenliga insatser mot skolavhopp, inklusive idén att medlemsstaterna bör anta heltäckande nationella strategier mot avhopp från skolan senast 2012.
15. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att med beaktande av personuppgiftsskyddet djupgående analysera problemet med att elever lämnar skolan i förtid, för att ta reda på de bakomliggande orsakerna på nationell, regional och lokal nivå och ta fram lämpliga åtgärds paket för att förebygga, ingripa mot och kompensera för detta problem genom att inrätta specialiserade institutioner eller stödtjänster för elever med erkända funktionshinder. Parlamentet anser att strategier för att ta itu med problemet att elever lämnar skolan i förtid måste bygga på analyser av de specifika nationella, regionala och lokala aspekterna av problemet och att uppgifterna bör användas för att inrikta forskningen på orsakerna bakom den exceptionellt höga graden av skolavhopp inom vissa kategorier av elever och i de regioner, kommuner och skolor som är värst drabbade.

16. Europaparlamentet erinrar om att övergripande strategier mot skolavhopp bör sammanföra olika slags politik, samordna olika politikområden och få med åtgärderna i all politik med inriktning på ungdomar och barn.
17. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ordna program för bekämpning av olika sorters missbruk och sociala patologier, tillsammans med förebyggande program som hanterar sambandet mellan familjesituationen och skolavhopp i förtid.
18. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att med hjälp av kommissionen på ett effektivt sätt undersöka och ta itu med problemet med ungdomar utanför utbildning, sysselsättning och yrkesutbildning.
19. Europaparlamentet förespråkar flexibla, behovsorienterade lärandeformer i skolorna och betonar att framför allt grundskolan måste ge sig i kast med denna utmaning genom att tidigt gripa in och stärka elevernas band till skolan och genom andra åtgärder. Det behövs därför en lärarkår samt personal med psykologiutbildning och socialpedagogisk utbildning som är kvalificerade för denna uppgift och som får högkvalitativ fortbildning under hela sin karriär så att de kan ändra sina metoder och anpassa dem efter nya behov och som aktivt medverkar i att planera, organisera, genomföra och utvärdera strategier för att hjälpa personer som löper risk att lämna skolan i förtid eller som redan gjort det. Parlamentet påpekar att utbildnings- och fortbildningsinstitutioner måste utbyta erfarenheter och beprövad praxis och utveckla effektiva metoder för att stödja elever som löper risk att lämna skolan i förtid.
20. Europaparlamentet efterlyser utvidgade möjligheter till praktik i företag, parallellt med fortsatt deltagande i skolundervisningen.
21. Europaparlamentet anser att familjens roll bör tillmätas samma betydelse som lärarnas i samband med livslångt lärande.
22. Europaparlamentet vill att aktörer utanför skolan upprättar nätverk för att göra det möjligt för skolorna att stödja eleverna mer effektivt och ta itu med de problem som gör att barnen hamnar i en svår situation.
23. Europaparlamentet framhåller att medlemsstaterna ytterligare bör förbättra sin utbildning och yrkesutbildning för att den bättre ska motsvara både de enskilda individernas och arbetsmarknadens behov, också genom att åtgärda problemen med grundläggande färdigheter (läs-, skriv- och räknekunnighet) samt verka för yrkesutbildning och utbildning samt åtgärder för att underlätta övergången från utbildningen till arbetsmarknaden.
24. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge elever med inlärningssvårigheter möjlighet att delta i aktiviteter utanför lektionerna och utanför skolan, så att de kan utveckla sådana centrala färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden.
25. Europaparlamentet anser att utbildningspolitiska beslut måste fattas på nationell, regional eller lokal nivå.
26. Europaparlamentet konstaterar att alla barn är lika värda i inlärningssammanhang och

har rätt till en grundläggande utbildning. Parlamentet påpekar därför att elevernas individuella situation, t.ex. kön, familjeförhållanden, en minoritets- eller invandrabakgrund, ett funktionshinder och deras egna inlärningssvårigheter (såsom läs- och skrivsvårigheter, svårigheter med matematik) måste beaktas och att dessa elever redan från början måste stöttas på ett målinriktat sätt och få utbildningsstöd avpassat efter deras särskilda behov för att de ska få bättre möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och så att inte fattigdomsriskerna och den sociala utestängningen ska gå i arv till dem. Parlamentet framhåller att papperslösa barn måste ges möjlighet att gå i skolan. Parlamentet inser att integrations- och utbildningspolitiska reformer inte får hanteras separat från varandra. Parlamentet föreslår mot bakgrund av detta en anti-segregeringspolitik som ska ändra missgynnade skolors sociala sammansättning och stöder former av positiv särbehandling, såsom att prioritera undervisningen i utsatta områden och program med särskilt stöd till skolor i utsatta områden. Parlamentet påpekar även att ett flertal studier visar att läroinrättningar där eleverna har svårt att komma till rätta med varandra och där integrationen fungerar sämre också har fler elever som hoppar av skolan, och parlamentet efterlyser därför en vi-anda med utrymme för alla inom skolorna. Parlamentet noterar vidare att ineffektiv politik i fråga om möjligheten att förena yrkesliv och familjeliv ökar antalet fall av elever som lämnar skolan i förtid eller inte klarar av sina studier i allmänhet, och att det är viktigt att fördjupa ansträngningarna för att förbättra sådan politik.

27. Europaparlamentet hänvisar här till OECD:s Pisa-undersökningar där man konstaterat att elever i skolsystem med lägre nivåer av vertikal och horisontell differentiering i lägre utsträckning tvingas gå om en klass eller stängs av. Parlamentet understryker OECD: slutsats att elever med svagare social bakgrund lider mest av att tvingas gå om en klass eller av att stängas av. Parlamentet framhåller OECD:s konstaterande att en tidig uppdelning i olika utbildningsgångar förstärker de socioekonomiska ojämlikheterna när det gäller utbildningsmöjligheter, utan att genomsnittresultaten i dessa utbildningssystem höjs.
28. Europaparlamentet hänvisar i detta sammanhang till OECD:s konstaterande att flyttning av en elev från en skola till en annan på grund av dåliga studieresultat, uppförandeproblem eller särskilda inlärningsbehov samt uppdelningen inom alla ämnen av elever alltefter deras färdigheter inverkar negativt på skolsystemets resultat i Pisa-jämförelsen.
29. Europaparlamentet hänvisar i detta sammanhang till OECD:s konstaterande att socioekonomiskt missgynnade elever ofta är dubbelt missgynnade eftersom de i högre utsträckning går i socioekonomiskt missgynnade skolor, där det finns färre och mindre kvalificerade lärare.
30. Europaparlamentet konstaterar att pojkar oftare än flickor lämnar skolan i förtid och att vi riskerar att få en underklass av unga arbetslösa män som är lågutbildade eller helt saknar utbildning och som har dåliga utsikter att komma in på arbetsmarknaden eller att delta i samhällslivet överlag. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att särskilt uppmärksamma pojkar som har svårt att anpassa sig till skolans värld och ber medlemsstaterna avhålla sig från att sänka skolpliktsåldern.

31. Europaparlamentet betonar att återinslussningen lyckas bäst med hjälp av program som tar sikte på de individuella behoven hos skolavhoppare. Parlamentet uppmanar institutionerna att respektera de enskilda individernas rättigheter och behov i samband med utvecklingen av program för dem.
32. Europaparlamentet betonar att man måste beakta att pojkar i högre grad än flickor lämnar skolan i förtid. Därför måste man stärka insatserna när det gäller pojkar i denna fråga, för att förbättra deras möjligheter på arbetsmarknaden.
33. Europaparlamentet begär att man genom särskild individuell yrkesrådgivning ska hjälpa personer som lämnat skolan i förtid att komma in på arbetsmarknaden och hjälpa dem att i efterhand tillägna sig arbetsrelaterade kunskaper och kvalifikationer och genom särskilda skraddarsydda insatser utveckla sina sociala färdigheter för att de lättare ska kunna komma in på arbetsmarknaden och delta i samhällslivet och kunna dra nytta av möjligheter till omskolning och meritöverföringssystem. Parlamentet betonar att elever från papperslösa familjer ska ha rätt att gå i skola.
34. Europaparlamentet understryker att det behövs åtgärder på lokal nivå för att uppmuntra skolavhoppare att återvända till skolan samt främjande av positiva miljöer för skolavhoppare som avser att börja om på nytt.
35. Med tanke på att kortlivade och osäkra anställningar förekommer mer bland lågutbildade personer uppmanar Europaparlamentet kommissionen att se till att insatserna för att hjälpa personer som lämnat skolan i förtid kopplas samman med extra utbildningsprogram som förbättrar deras framtida möjligheter på arbetsmarknaden.
36. Europaparlamentet påpekar att investeringar i omskolning och i modernisering av yrkesutbildningen är viktiga faktorer för att hjälpa personer som lämnat skolan i förtid att komma in på arbetsmarknaden.
37. Europaparlamentet understryker att aktörer inom utbildningsväsendet i samarbete med elevernas föräldrar och akademiker med specialistkompetens måste vidta åtgärder och införa initiativ för att avsevärt minska hotelser, våld samt socialt relaterad eller rasrelaterad rasism i skolorna, eftersom detta leder till att elever marginaliseras, vilket i sin tur lägger grunden till att eleverna lämnar skolan.
38. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utöka de s.k. andra chans-skolorna, förbättra innehållet i deras läroplaner och deras utbildningsmaterial och tekniska utrustning och höja kompetensen hos lärarna, eftersom dessa skolor visat sig vara ett viktigt verktyg för att återintegrera personer som halkat ur det formella utbildningssystemet.
39. Europaparlamentet understryker att den kompetens som lärs ut i samband med teknisk yrkesutbildning måste uppgraderas, och att de specialiseringar som erbjuds effektivare måste matchas med arbetsmarknadens behov, eftersom sammankoppling av utbildning och anställning är en väsentlig del av arbetet med att motverka avhopp från skolan i förtid.
40. Europaparlamentet konstaterar att en effektiv politik för att tackla problemet med att

elever lämnar skolan i förtid bör omfatta alla nivåer av utbildningen, följas upp och utarbetas utifrån lokala, regionala, sociala och individuella kriterier inom tre områden, nämligen förebyggande, ingripande och kompenserande insatser.

41. Europaparlamentet förespråkar inom ramen för EU:s budget för 2012 det föreslagna pilotprojektet för ungdomar, vilket har som mål att garantera att ungdomar, särskilt personer som hoppat av skolan, integreras på arbetsmarknaden.
42. Europaparlamentet understryker att man måste analysera företeelsen att elever går om ett år i skolan samt hur detta påverkar skolavhoppet i förtid, och framhåller betydelsen av individuella program för enskilda skolelever.
43. Europaparlamentet anser att man för att motverka att elever lämnar skolan i förtid måste koppla utbildningspolitiken till politiken för att främja den ekonomiska återhämtningen och därmed till skapandet av varaktiga arbetstillfällen, och förhindra avhopp från skolor och utbildningar, kortlivade och otrygga anställningar och kompetensflykt.
44. Europaparlamentet föreslår att man på ett målinriktat, effektivt och konsekvent sätt utnyttjar strukturfonderna, särskilt Europeiska Socialfonden, för att fullständigt genomföra EU:s ungdomsstrategier, med en särskild satsning på elever som lämnat skolan i förtid, så att man inom ramen för specifika program i varje medlemsstat kan främja deras integration i samhället i syfte att garantera alla en utbildning av hög kvalitet och undvika skolavhopp och skolk.
45. Europaparlamentet förordar tidig inlärning av ny informations- och kommunikationsteknik samt språkinlärning eftersom detta är särskilt användbara kommunikationsmedel som i synnerhet unga människor snabbt tar till sig.
46. Europaparlamentet betonar att också skolavhoppare bör få ta del av EU-medel och EU-program för rörlighet fastän de inte deltar i den formella utbildningen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att övervaka om också skolavhoppare och organisationer som arbetar med dem deltar i dessa program.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	13.7.2011
Slutomröstning: resultat	+ : 46 - : 3 0 : 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Regina Bastos, Edit Bauer, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Philippe Boulland, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Karima Delli, Proinsias De Rossa, Frank Engel, Sari Essayah, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Patrick Le Hyaric, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Jürgen Creutzmann, Kinga Göncz, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Antigoni Papadopoulou, Evelyn Regner, Emilie Turunen, Peter van Dalen, Cecilia Wikström
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Ashley Fox, Marit Paulsen

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	5.10.2011
Slutomröstning: resultat	+ : 24 - : 1 0 : 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Magdi Cristiano Allam, Maria Badia i Cutchet, Zoltán Bagó, Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Aixela, Mary Honeyball, Cătălin Sorin Ivan, Morten Løkkegaard, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadelis, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, Sampo Terho, László Tőkés, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Milan Zver
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Ivo Belet, Nessa Childers, Seán Kelly, Iosif Matula
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Jacky Hénin